

Editoriaal

De meeste mensen vinden de winter maar niets. De korte, donkere dagen en de kou doen al vlug weer naar de lente en zomer verlangen. Voor veldornithologen en vogelkijkers heeft gelukkig elk seizoen zijn charmes, ook en niet in het minst de winterperiode. Wie kan er immers niet genieten van de aankomst van de eerste ganzen, het plots verschijnen van zaagbekken bij strenge vorst of de aanblik van duizenden watervogels op overstroomde graslanden? Opmerkelijk is dat in dergelijke situaties bij veel vogelaars de "telreflex" in werking treedt. Eerst tellen, dan genieten. Ze willen immers weten hoeveel het er zijn en of het er meer of minder zijn dan in vorige winters. Die drang of reflex – of hoe je het ook wil noemen – om te tellen heeft zeker ook te maken met de inmiddels jarenlange traditie van gecoördineerde watervogeltellingen in Vlaanderen. Al enkele tientallen jaren wordt aan honderden medewerkers gevraagd om op vaste tijdstippen watervogels te gaan tellen. Tezelfdertijd groeide ook het besef dat alleen goede informatie over de aanwezige aantallen in een bepaald gebied kan bijdragen tot eventuele beschermings- en/of beheersmaatregelen. Het wordt des te interessanter als er lange tijdreeksen beschikbaar zijn waardoor we kunnen nagaan of soorten toenemen of afnemen. Genoeg redenen dus om er nog een wintertje bij te doen. De winter 2003-2004 is de 38ste op rij waarin watervogels in Vlaanderen systematisch geteld worden en waarin een klein legertje van ruim 300 tellers in actie treedt. Een unieke prestatie!

In deze nieuwsbrief wordt ingezoomd op de telresultaten van de midmaandelijkse tellingen in het winterseizoen 2001-2002. Voor de resultaten van de winter 2002-2003 is het nog even afwachten. Die sijpelen geleidelijk aan binnen en worden de komende maanden in de computer ingevoerd. Inmiddels hebben we de eerste internationale slaaplaatstelling van Aalscholvers achter de rug, meteen een gelegenheid om de evolutie van deze soort in Vlaanderen nog eens onder de loep te nemen. Verder hebben we het ook over ganzentellingen aan de Oostkust, de jaarlijkse Honkertelling en de groeiende aantallen watervogels langs de Zeeschelde. We zijn in Vlaanderen trouwens niet alleen om watervogels te tellen. Dankzij het feit dat er in vele tientallen landen geteld wordt, is Wetlands International in staat om op regelmatige basis recente en betrouwbare populatieschattingen op te stellen voor bijna alle soorten watervogels. Zopas is een rapport met nieuwe schattingen gepubliceerd. Meer daarover verder in deze nieuwsbrief.

KOEN DEVOS

FOTO: WINTERTALINGEN, YVES ADAMS

Watervogels tellen in 2003-2004: DE TELDATA

Via gecoördineerde tellingen wordt door het Instituut voor Natuurbehoud informatie verzameld over de aantallen, de verspreiding en numerieke trends van overwinterende en doortrekkende watervogelpopulaties in Vlaanderen. De meeste van deze tellingen gebeuren door of in samenwerking met vrijwillige veldornithologen.

Midmaandelijkse tellingen:

Elke winter worden van oktober tot en met maart zes tellingen georganiseerd. Deze tellingen vinden steeds plaats in het weekend dat het dichtst aansluit bij de 15de van de maand. Tijdens elke telling worden zoveel mogelijk waterrijke gebieden in Vlaanderen bezocht. In 2003-2004 wordt er geteld op volgende data:

18/19 oktober 2003	17/18 januari 2004
15/16 november 2003	14/15 februari 2004
13/14 december 2003	13/14 maart 2004

De soorten die geteld moeten worden, zijn: alle duikers, futen, aalscholvers, reigers, zwanen, ganzen, eenden, rallen en steltlopers. Het meetellen van de meeuwen is facultatief. Overtrekkende vogels worden niet meegeteld (of apart genoteerd). De januaritelling is internationaal en dus prioritair. Het is echter wel van belang dat zoveel mogelijk gebieden elke maand goed geteld worden.

Slaaplaatstellingen Aalscholvers

Om een zo exact mogelijk beeld te krijgen van de aantallen **Aalscholvers** in Vlaanderen worden naar jaarlijkse traditie opnieuw twee aanvullende slaaplaatstellingen georganiseerd. Op **15 november 2003** en **17 januari 2004** worden zoveel mogelijk slaapplaatsen van Aalscholvers geteld. Ook slaapplaatsgegevens van de andere telwekens blijven echter welkom. Dit betekent ook niet dat de Aalscholvers overdag niet hoeven meegeteld worden met de andere soorten watervogels! Het is immers de bedoeling dat we een vergelijking kunnen maken tussen de dagtellingen en de slaapplaatsgegevens.

Slaaplaatstelling meeuwen

Voor de vijfde opeenvolgende keer organiseren we in januari een simultaantelling van zoveel mogelijk **meeuwen-slaapplaatsen** in Vlaanderen. Voor de winter 2003/2004 valt de slaaplaatstelling op zaterdag **24 januari 2004**.

Honkertelling

De jaarlijkse Honkertelling van **Canadese Gans** valt op **31 januari 2004**. Meer details worden later door Anny Anselin aan de vaste medewerkers bezorgd.

Hoe kan ik meewerken aan de watervogeltellingen?

Mensen die geïnteresseerd zijn om mee te werken aan bovenvermelde tellingen, kunnen het best contact opnemen met de regionale coördinator van hun regio. Dan kunnen afspraken gemaakt worden over wie welke gebieden telt. Telformulieren zijn beschikbaar bij de regiocoördinatoren maar kunnen het best rechtstreeks aangevraagd worden op het Instituut (Koen Devos). Een adressenlijst van deze coördinatoren is terug te vinden aan het eind van deze nieuwsbrief. Je kunt uiteraard ook steeds rechtstreeks contact opnemen met het Instituut voor Natuurbehoud.

KOEN DEVOS • 02/558.18.27 • koen.devos@instnat.be